

Handläggare
Peter Lundevall
Telefon: 0850829768**Till**
Stadsbyggnadskontoret

Johanneshov 1:1, Slakthusområdet etapp 2C, förslag till detaljplan, 2019-04267

Med anledning av stadsbyggnadskontorets remiss av rubricerat ärende vill Skönhetsrådet anföra följande.

Beslut

Skönhetsrådet avstyrker förslag till detaljplan.

Ärendet

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra en gymnasieskola för cirka 800 elever och 110 personal vid den så kallade Fällan i Slakthusområdet. Skolan i fem våningar avses framträda som en offentlig byggnad. Skolbyggnaden saknar skolgård. Planen möjliggör även en utbyggnad av en ny gata i förlängningen av Bolidenvägen. Befintlig stadsplan från 1946 anger industri. På fastigheten som saknar naturvärden står en lägre verksamhetsbyggnad uppförd 2004 som planeras att rivas.

Slakthusområdet är en del i den nya Söderstaden vilken enligt översiktsplanen är en del av centrala stadens utvidgning. Det är ett stadsutvecklingsområde som avses utvecklas till en tät, mångfunktionell och livlig stadsmiljö. Enligt ett planprogram ska området rymma cirka 4 000 bostäder och 10 000 arbetsplatser. Slakthusområdet som etablerades i början av 1900-talet inrymmer flera kulturhistoriskt värdefulla byggnader som ska bevaras. Stadsbyggnadsnämnden godkände 2017 planprogrammet för Slakthusområdet.

Det synes enligt Skönhetsrådet rimligt att ett sådant stort utvecklingsområde som Slakthusområdet i gott kollektivtrafikläge även inrymmer en gymnasieskola. Skolbyggnaden får enligt planbeskrivningen en ”rationell huskropp”. Byggnadens yttre är schematiskt beskrivet varför den enligt handlingarna kommer att presenteras närmare i granskningsskedet. Skönhetsrådet har därför i detta skede svårigheter att bedöma själva gestaltningen. En gestaltningsidé, hämtat från närliggande verksamhetsbyggnader, som är värd att arbeta vidare med är de ”vågformade” fönsterpartierna i den nedersta och översta våningen. Även sittplatserna kring bottenvåningen är en sympatisk idé.

Gymnasieskolan ska enligt planbeskrivningen tydligt framträda som offentlig byggnad och gestaltningen ska spegla dess innehåll. Rådet delar den inställningen. Samtidigt framförs att behovet av skolan kan förändras. Planförslaget medger därför en flexibel användning till kontor med centrumändamål i bottenvåningen. Rådet förutsätter att denna flexibilitet inte slätar ut ambitionen att skapa en kvalitativt utformad byggnad.

Skolan presenteras som en byggnad i fem våningar med den översta våningen indragen men genom att våningarna är generellt förhöjda motsvarar husets höjd ett sju till åtta våningar högt bostadshus. Skalförskjutningen är radikal i förhållandena till de närliggande blåklassade kulturhistoriska byggnaderna. Det finns en uppenbar risk att som stadsmuseet också påpekar, skolan dominerar platsen och närliggande blåklassade byggnader, vilket vore olyckligt. I startpromemorian för ärendet framförs att ”Det är viktigt att skolan utformas med stor hänsyn till den omkringliggande kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen”.

Den översta våningen av skolbyggnaden ska dras tillbaka två meter vilket ”visar närliggande villabebyggelse i väster respekt”. Villorna står på den grönklädda bergshöjden väster om gymnasiebyggnaden. I den antikvariska konsekvensanalysen framförs att byggnaden i väster vetter mot en bergsvägg ” i ungefär samma höjd och upplevs därför inte på samma sätt som hög åt detta håll”. I själva verket höjer sig skolhuset uppskattningsvis 15 meter över bergskanten och lär få ett påtaglig inverkan på bergsskärningen och bakomliggande grönstråk och villor.

Skönhetsrådet anser att det framförallt finnas anledning att reflektera över det faktum att staden och tomträttshavaren planerar för en gymnasieskola som praktiskt taget helt saknar vistelseytor utomhus, skolgård på äldre svenska, för eleverna. Detta planeras ske i ett stort nytt område och inte i en trång innerstadsmiljö. Skolan förses med en 90 kvadratmeter stor terrass för de 800 eleverna och 110 i personalen. Det framförs att ”Terrassen är viktig då skolan i övrigt saknar utevistelser inom egen fastighet”. Rådet konstaterar att varje elev därmed erbjuds drygt 10 kvadratdecimeter terrassyta. I övrigt hänvisas eleverna till parker och andra platser i området. Utevistelse bör uppmuntras för såväl rekreation som undervisning. I sammanhanget bör nämnas att Stadsbyggnadsnämnden uttalade i samband med behandlingen 2017 av programmet för Slakthusområdet att det i den fortsatta planeringen var viktigt att stadsdelens skolgårdar blev tillräckligt stora och utformades på ett

omsorgsfullt sätt. I föreliggande planärendes Start-promemoria som godkändes av stadsbyggnadsnämnden 2019, står det ordagrant ”Skolbyggnadens bebyggelsehöjd föreslås vara fyra till fem våningar med tillhörande skolgård på cirka 1000 kvm”. Någon stans försvann skolgården utan förklaring.

Rådet konstaterar att nordväst om skolbyggnaden finns obebyggd mark och något planarbete är inte påbörjat. Skulle intresset för elevernas möjligheter till utevistelse varit större hade den marken kunnat planeras som skolgård istället för tilltänkt framtida bostadsbebyggelse. Det är knappast rimligt att skoleleverna ska använda gator, torg och parker som skolgårdar. Ett redan i planeringsskedet inbyggt konfliktskapande perspektiv med andra nyttjare. Prioriteringen i exploateringskalkylen får anses som tydlig.

Sammantaget välkomnar rådet en välgörande satsning på en ny gymnasiebyggnad med arkitektoniska ambitioner i ytterstaden. Rådet finner samtidigt att i ett spännande och framtidsorienterat utvecklingsområde som Slakthusområdet, har exploateringsintressena dominerat skolplaneringen. Gymnasiebyggnaden har emellertid tilldelats en för trång tomt. Utrymme för en skolgård kan förslagsvis sökas på den ännu ej bebyggda tomten i nordväst. Skönhetsrådet avslår planförslaget.

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Inga Margareta,Varg	2021-05-11
Peter Lars Owe,Lundevall	2021-05-12